ekstremumai nd.wxm 1 / 6

Lokalieji ekstremumai

```
A.Domarkas, VU
      Komanda "local extr" randa n kintamųjų(n>=2) funkcijos f lokaliuosius ekstremumus.
      Randami funkcijos hesianas ir pagrindiniai minorai.
      (%i1) local extr(f):=block([vars,n,kt,M,M1,realonly:true],local(A),
                     vars:listofvars(f),
                      n:length(vars),
                      solve(makelist(diff(f,vars[k]),k,1,n),vars),
                      kt:map(sort, %%),
                      A(k) := hessian(f, makelist(vars[i], i, 1, k)),
                      M: makelist (determinant (A(k)), k, 1, n),
                     M1:makelist((-1)^i*M[i],i,1,n),
                      for k thru length(kt) do
                     if lmin(ev(M, kt[k]))>0 then print(kt[k], "-local minimum, ",f_min=subst(kt[k],f)) elseif lmin(ev(M1, kt[k]))>0 then print(kt[k], "-local maximum, ",f_max=subst(kt[k],f)) elseif (n=2 \text{ and } ev(M[n], kt[k])<0) or freeof(0, ev(M, kt[k])) then print(kt[k], "-saddle position for the print(kt[k], "-saddle position for
                      else print(kt[k],"- we must examine the critical point by some other means")
7 1.
     (\%i2) f:x^2+y^2+(z+1)^2-x*y+x;
      (%02) (z+1)^2 + y^2 - xy + x^2 + x
    (%i3) local_extr(f);
  [x=-\frac{2}{3},y=-\frac{1}{3},z=-1]-local minimum, f_min=-\frac{1}{3}
     (%o3) done
      (%i4) f:x^4-y^4;
      (\%04) x^4 - y^4
    (%i5) local extr(x^4-y^4);
  [x=0,y=0] - we must examine the critical point by some other means
     (%o5) done
      Hesianas kritiniame taške [0,0] yra nulinė matrica. Todėl čia atsakymas negaunamas.
      Tolimesniam tyrimui reikia nagrinėti aukštesnės eilės (>=3) išvestines.
      (%i6) H:hessian(f,[x,y]);
                       12 x<sup>2</sup> 0
     (%i7) subst([x=0, y=0], H);
7 3.
      (%i8) f:x^4+y^4;
       (\%08) y^4 + x^4
     (%i9) local extr(x^4+y^4);
  [x=0,y=0] - we must examine the critical point by some other means
    (%09) done
```

ekstremumai nd.wxm 2 / 6

```
Hesianas kritiniame taške [0,0] yra nulinė matrica. Todėl čia atsakymas negaunamas.
  Tolimesniam tyrimui reikia nagrinėti aukštesnės eilės(>=3) išvestines.
 (%i10) H:hessian(f,[x,y]);
         12 x^2 0
  (%010)
 (%i11) subst([x=0, y=0],H);
  (%011)
7 4.
(%i12) local extr(x*y);
 [x=0, y=0] - saddle point
 (%o12) done
P 5.
(%i13) local extr(x^3/3-x-y^3/3+y);
 [x=1, y=1] - saddle point
 [x=-1,y=1] - local maximum, f_{max}=\frac{4}{3}
 [x=1, y=-1] - local minimum, f_min=-\frac{1}{2}
 [x=-1,y=-1] - saddle point
 (%o13) done
 (%i14) local extr(x^3+3*x*y^2-39*x-36*y+26)$
 [x=3,y=2] - local minimum, f min=-100
[x=2,y=3] - saddle point
[x=-2,y=-3] - saddle point
[x=-3, y=-2] - local maximum, f max=152
 7. Stewart, Calculus, 7ed, sec. 14.7, example 4
(%i15) fpprintprec:6$
  (%i16) f:10*x^2*y-5*x^2-4*y^2-x^4-2*y^4;
 (\%016) -2 y^4 -4 y^2 + 10 x^2 y - x^4 -5 x^2
(%i17) local_extr(f)$
 [x=0,y=0] - local maximum, f max=0
 [x=-2.64422, y=1.89838] - local maximum, f max=8.49586
 [x=-0.856657, y=0.646772] - saddle point
 [x=0.856657, y=0.646772] - saddle point
 [x=2.64422, y=1.89838] - local maximum, f max=8.49586
Detalus sprendimas:
(%i18) load(odes)$
 (%i19) eq1:diff(f,x)=0;
        eq2:diff(f,y)=0;
  (\%019) 20 xy-4x^3-10x=0
 (\%020) -8 y^3 -8 y+10 x^2=0
  Aišku, kad [x=0, y=0] yra šios sistemos sprendinys.
  Todėl eq1 dalijame iš x ir išreiškiame x^2 :
```

ekstremumai nd.wxm 3 / 6

```
(%i21) solve (eq1/x, x^2);
 (%o21) [x^2 = \frac{10 \ y - 5}{2}]
(%i22) eq3:expand(%[1]);
(%022) x^2 = 5 y - \frac{5}{2}
(%i23) solx: [x=sqrt(rhs(%)), x=-sqrt(rhs(%))];
 (%023) [x = \sqrt{5} y - \frac{5}{2}, x = -\sqrt{5y - \frac{5}{2}}]
(%i24) eq4:subst(eq3,eq2),expand;
(\%024) -8 y^3 + 42 y - 25 = 0
(%i25) soly:solvet(eq4,y);
                       \frac{\operatorname{atan}\left(\frac{3\sqrt{83}}{25}\right) - 3\pi}{2} , y = \sqrt{7} \cos \frac{\pi}{2}
(%i26) float(%), numer;
 (\%026) [y = -2.54516, y = 1.89838, y = 0.646772]
 Matome, kad šios reikšmės sutampa su anksčiau apskaičiuotomis.
 Pirmasis sprendinys iš soly netinka, nes įstačius į solx gaunami menami sprendinai:
(%i27) subst(soly[1],solx)$
        float(rectform(%));
 (0.028) [x=3.90202\%i, x=-3.90202\%i]
 Gauname, kad kritinių taškų tikslios išraiškos yra:
(%i29) kt:disp([0,0],[ev(solx[1],soly[2]),soly[2]],[ev(solx[2],soly[2]),soly[2]],
                     [ev(solx[1],soly[3]),soly[3]],[ev(solx[2],soly[3]),soly[3]])$
[0,0]
             7 cos
Kritinių taškų išraiškas galima supaprastinti įvedus pažymėjimą:
 (%i30) tr:omega=atan((3*sqrt(83))/25)/3$
 Pavyzdžiui:
(%i31) subst(reverse(tr),expand(soly[2]));
 (\$031) \quad y = \sqrt{7} \cos \left(\omega - \frac{\pi}{3}\right)
```

4 / 6 ekstremumai nd.wxm

Pavyzdžio pabaigai nubrėšime funkcijos f lygio linijas:

```
(%i32) load(implicit_plot)$
```

```
(%i35) local_extr(f);
[x=\frac{1}{2},y=0] - saddle point
[x=-1,y=0] - saddle point
[x=-\frac{1}{4},y=0] - local maximum, f_max=\frac{337}{256}
[x=\frac{1}{2},y=1] - local minimum, f_min=0
[x=-1,y=1] - local minimum, f min=0
[x=-\frac{1}{4},y=1] - saddle point
[x=\frac{1}{2},y=-1] - local minimum, f_min=0
[x=-1,y=-1] - local minimum, f min=0
[x=-\frac{1}{4},y=-1] - saddle point
(%o35) done
 (%i36) 337/256;
 (\%036) \frac{337}{256}
```

(%i39) ratprint:false\$

ekstremumai_nd.wxm 5 / 6

```
(%i40) wximplicit plot([f=0.03,f=0.1,f=81/256,f=0.5,f=1,f=1.1,f=1.3,f=1.5],
          [x,-1.6,1.\overline{2}], [y,-1.5,1.5], [legend, false], [box, false]), wxplot_size=[600,400];
                                            0.5 ÷
  (%t40)
                -1.5
                                    0.5
                                           -0.5
  (%040)
(%i57) load(draw)$
  (%i42) set_draw_defaults(
                   xrange = [-2, 1.5],
                   yrange = [-1.5, 2],
                   grid = true,
                   proportional_axes = xy,
                   fill color = skyblue)$
 (%i43) with_slider_draw(
                  z, makelist(0.05*i, i, 1, 33),
                  key = string(f=z),
                  implicit(f=z, x, -2, 1.5, y, -1.5, 2);
                          (y-1)^2*(y+1)^2+(x-1/2)^2*(x+1)^2=1.0
                      1.5
                       1
                     0.5
  (%t43)
                       0
                     -0.5
                      -1
                     -1.5
                             -1.5
                         -2
                                    -1
                                         -0.5
                                                0
                                                     0.5
                                                                1.5
  (%043)
  9 pvz, Demidovič 3642
  (%i44) f:x^2+y^2+z^2+2*x+4*y-6*z;
```

(6044) $z^2 - 6$ $z + y^2 + 4$ $y + x^2 + 2$ x

ekstremumai nd.wxm 6 /

```
(%i45) local extr(f);
 [x=-1, y=-2, z=3] - local minimum, f min=-14
7 10 pvz, Demidovič 3643
 (\%i46) f:x<sup>3</sup>+y<sup>2</sup>+z<sup>2</sup>+12*x*y+2*z;
 (%046) z^2+2 z+y^2+12 x y+x^3
(%i47) local extr(f);
 [x=24, y=-144, z=-1] - local minimum, f min=-6913
 [x=0,y=0,z=-1] - we must examine the critical point by some other means
 (%o47) done
  (%i48) eq1:diff(f,x)=0;
         eq2:diff(f,y)=0;
        eq3:diff(f,z)=0;
 (\%048) 12 y+3 x^2=0
  (\%049) 2 y+12 x=0
 (\%050) 2 z+2=0
(%i51) kt:solve([eq1,eq2,eq3]);
[ (\$051) [ [ z=-1, y=-144, x=24 ], [ z=-1, y=0, x=0 ] ]
Pagrindiniai minorai
  (%i52) M1:determinant(hessian(f,[x]));
 (%o52) 6 x
  (%i53) M2:determinant(hessian(f,[x,y]));
 (\%053) 12 x-144
(%i54) M3:determinant(hessian(f,[x,y,z]));
(\%054) 24 x-288
  (%i55) subst(kt[1],[M1,M2,M3]);
  (%055) [144,144,288]
 (%i56) subst(kt[2],[M1,M2,M3]);
 (%o56) [0,-144,-288]
```